

UŽIMTUMO TARNYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪROS SKYRIAUS 2018 M. VEIKLOS ATASKAITA

Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) Priemonių įgyvendinimo priežiūros skyrius per 2018 m., vykdydamas planinius ir neplaninius patikrinimus, vertino įgyvendinamų užimtumo rėmimo priemonių, finansuojamų iš Užimtumo fondo, Europos Sąjungos struktūrinių (toliau – Priemonės) Priemonių sutarčių sudarymą, vykdymą, administravimą ir kontrolės užtikrinimą, jų atitikimą teisės aktams; analizavo darbo rinkos paslaugų taikymo neatitikimus teisės aktams; vykdė Priemonių įgyvendinimo priežiūros patikrinimų metu nustatytų trūkumų ir pateiktų rekomendacijų pažangos stebėseną. Siekiant užtikrinti tinkamą ūkio subjektams skirtų valstybės lėšų panaudojimą bei tinkamą Priemonių įgyvendinimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų bei sutartimis prisiimtų įsipareigojimų laikymąsi, atliko planinius ir neplaninius ūkio subjektų patikrinimus. Konsultavo, teikė metodinę ir praktinę pagalbą Užimtumo tarnybos darbuotojams Priemonių įgyvendinimo priežiūros klausimais.

PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO SKYRIAUS VEIKLA 2018 M. I-III KETV.

1. Priemonių įgyvendinimo priežiūros skyrius (toliau – Skyrius) 2018 m. per I – III ketv. pagal patvirtintą Skyriaus planą atliko profesinio mokymo, savarankiško užimtumo priemonių sutarčių sudarymo, vykdymo, administravimo, vertinimo planinius patikrinimus. Atliktos 168 profesinio mokymo sutarčių ir 160 sudarytų savarankiško užimtumo priemonės sutarčių kompleksinės analizės, visa apimti įvertinant darbo rinkos paslaugų teikimą darbo ieškantiems asmenims, tikrinant nukreiptų asmenų darbo ieškančias korteles. Beveik visais tikrintais atvejais nustatyta, kad savarankiško užimtumo rėmimo ir profesinio mokymo priemonių įgyvendinimas, administravimas vykdomas nesivadovaujant teisės aktais, reglamentuojančiais priemonių įgyvendinimą. Teiktos atliktų patikrinimų išvados ir rekomendacijos teritorinėms darbo biržoms pagal tikrinamą sritį, siekiant išvengti nustatytų pažeidimų tęstinumo bei pasikartojimo. Su atliktų patikrinimų rezultatais buvo supažindinti Lietuvos darbo biržos Priemonių įgyvendinimo organizavimo, Kokybės vadybos ir kontrolės, Teisės skyriai.

2. Skyrius vertino darbo rinkos paslaugų teikimą bei užimtumo priemonių siūlymų teikimą darbo ieškantiems asmenims: dėl profesinio mokymo priemonės dalyvių tinkamo parinkimo; dėl pakartotinai nukreiptų asmenų į Priemonės; dėl darbo rinkos paslaugų teikimo atskiruose teritorinių darbo biržų skyriuose. Atlikti vertinimai parodė, kad paslaugų teikimo darbo ieškantiems asmenims procesas neturi vientisumo, nuoseklumo ir/ar tęstinumo, daugeliu atveju nėra sąsajų tarp įsidarbinimo

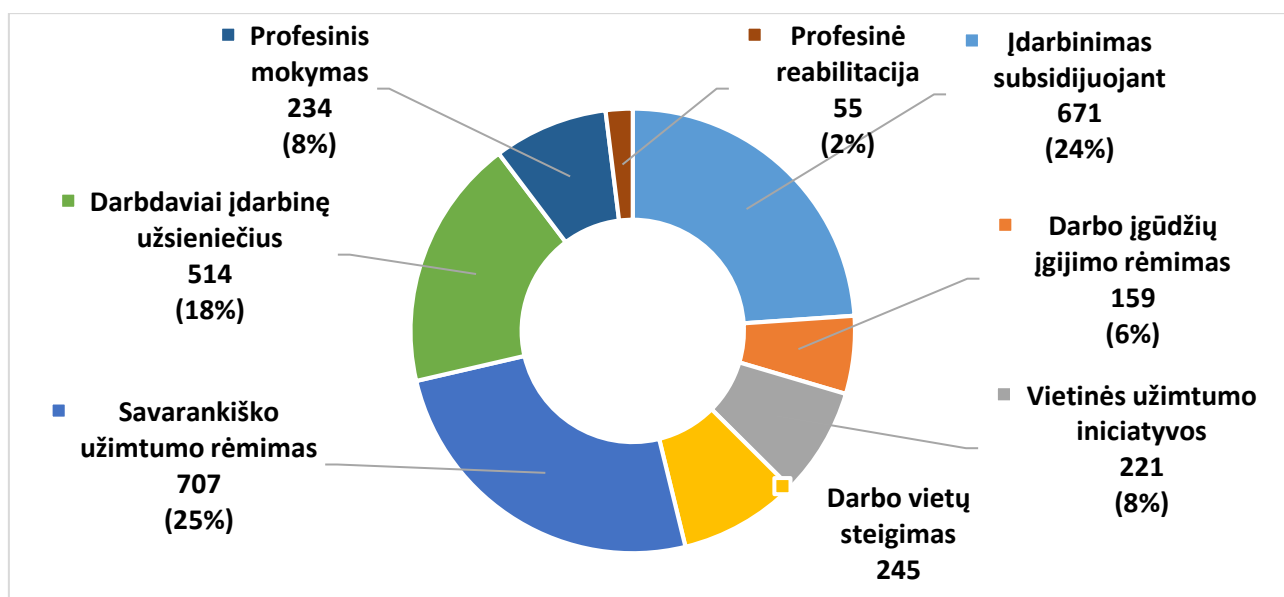
galimybių vertinimo bei individualios užimtumo veiklos planavimo ir priemonių parinkimo. Nėra nuoseklios informacijos apie darbo ieškantiems asmenims tinkamiausių paslaugų ir priemonių parinkimą ir nustatymą, jų įvertinimą ir vienos iš jų pasirinkimą bei atitinkamų veiksmų atlikimą.

3. Skyrius atliko 19 neplaninių ūkio subjektų patikrinimų. Atlikus neplaninius ūkio subjektų bei pačių Priemonių įgyvendinimo administravimo patikrinimus, nustatyta, kad ne visais atvejais teritorinėse darbo biržose buvo tinkamai vykdoma priemonių įgyvendinimo stebėseną, kokybės ir efektyvumo vertinimas. Pateiktos atliktų neplaninių patikrinimų išvados ir rekomendacijos pagal tikrinamą sritį.

4. Skyrius kiekvieną ketvirtį analizavo ir vertino teritorinių darbo biržų teiktas ataskaitas apie Priemonėse dalyvaujančių ūkio subjektų atliktų patikrinimų skaičių, pobūdį, teisės aktų ir prisiimtų sutartinių įsipareigojimų vykdymą (nevykdymą), priežastis, taikytas poveikio priemones, dažniausiai pažeidžiamas teisės aktų, Sutarčių nuostatas. Per 2018 m. sausio – rugsėjo mėn. teritorinės darbo biržos atliko 2806 ūkio subjektų patikrinimus (planiniai ir neplaniniai) (1 lentelė), nustatyta 211 pažeidimų (2 lentelė).

Per 2018 m. I – III ketv. atlikti ūkio subjektų patikrinimai pagal Priemones

1 lentelė

Dažniausi sutartinių įsipareigojimų nesilaikymo atvejai buvo šie:

- Remiamasis įdarbinimas: nesilaikyta sutartyse numatytų terminų Užimtumo tarnybai laiku pristatyti dokumentus (darbo sutartis, su darbo užmokesčiu susijusius dokumentus); laiku neišmokamas darbo užmokestis.

Ūkio subjektams teiktos rekomendacijos laikytis sutartinių įsipareigojimų, pakartotinai supažindinti su Priemonės sutarties sąlygomis.

– Parama darbo vietoms steigti: laiku neapdraustas už subsidijos lėšas pirktas turtas; nesilaikyta sutartyje numatytų terminų laiku pranešti Užimtumo tarnybai apie atleidžiamus asmenis; nesilaikyta nustatytų terminų laiku pranešti apie atsilaisvinusias darbo vietas, nerastos už subsidijos lėšas pirktos priemonės.

Ūkio subjektams siųsti raštai dėl Priemonių sutartinių įsipareigojimų nesilaikymo su nurodytais terminais juos ištaisyti; priimti sprendimai dėl įsteigtų darbo vietų panaikinimo.

– Darbdaviai įdarbinę užsieniečius: vėluota pranešti apie darbo sutarčių nutraukimą; nesilaikyta darbo užmokesčio mokėjimo reikalavimų; laiku neteikta informacija apie darbo sutarties nutraukimus; nustatyti nelegalus įdarbinimo faktai.

Ūkio subjektams teiktos rekomendacijos ir įpareigojimai laiku pateikti reikiamus dokumentus; atlikti papildomus darbo užmokesčio išmokėjimus pagal darbo sutartyje nurodytą darbo užmokestį.

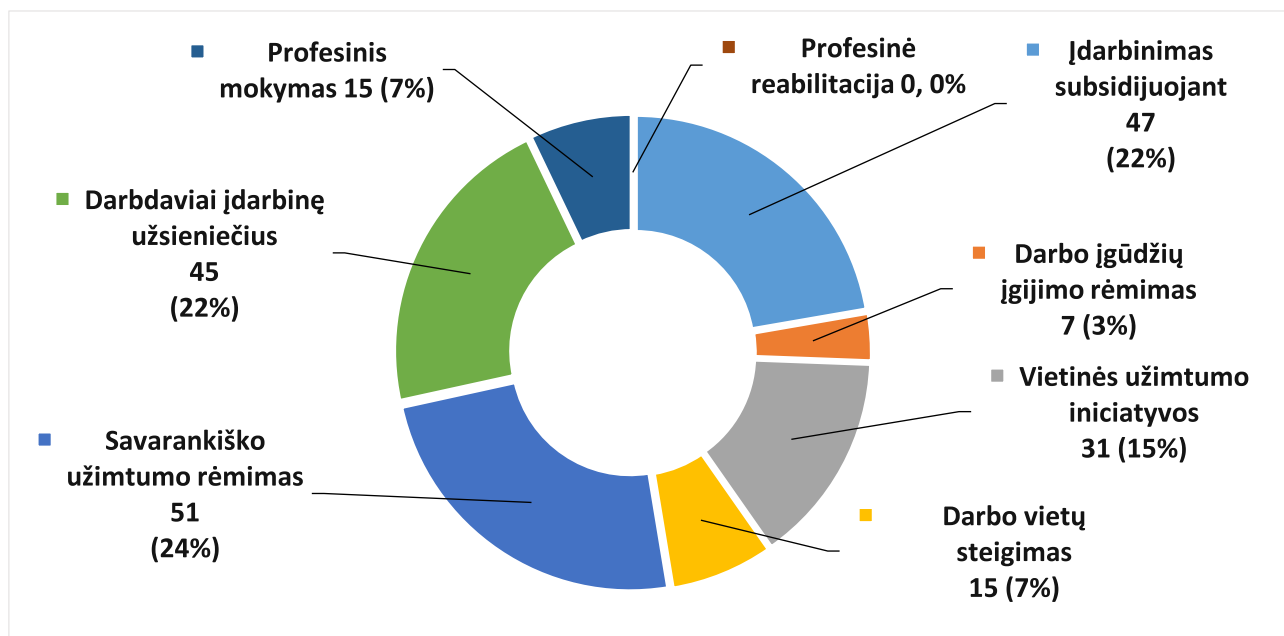
– Profesinis mokymas: profesinio mokymo sutarties nuostatų nesilaikymas (lankomumo vertinimas, praktikos organizavimas, kt. mokymo proceso pažeidimai).

Ūkio subjektams siųsti raštai su nurodymais ištaisyti pažeidimus; kreiptasi į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministeriją dėl patikrinimo metu nustatytų pažeidimų.

– Profesinė rehabilitacija: pažeidimų nenustatyta.

Per 2018 m. I – III ketv. nustatytų pažeidimų skaičius pagal Priemones

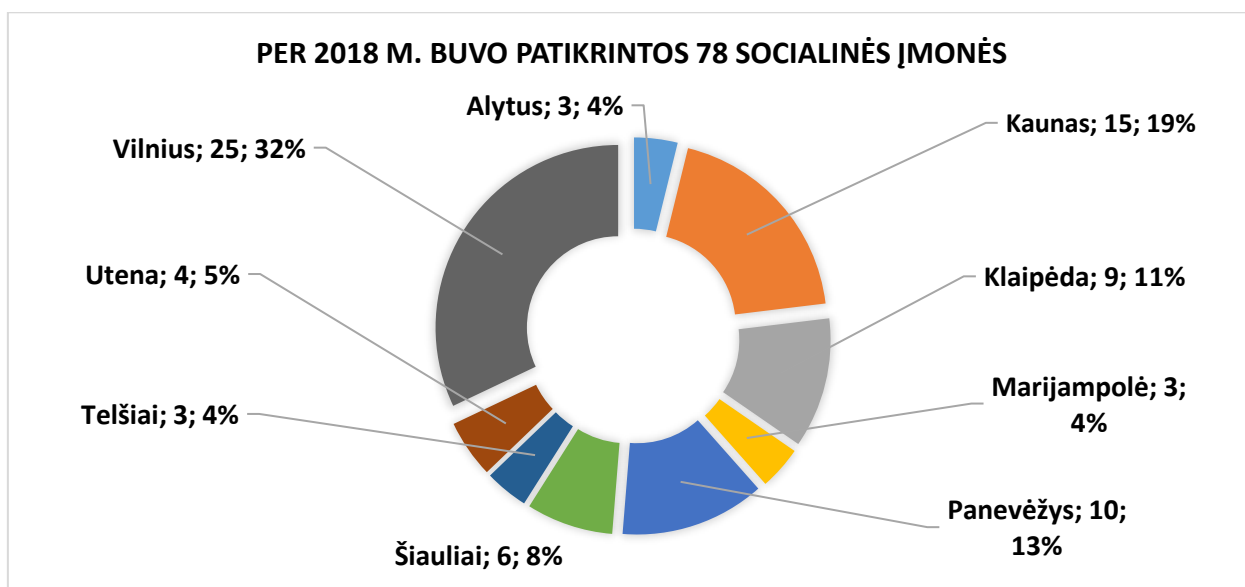
2 lentelė

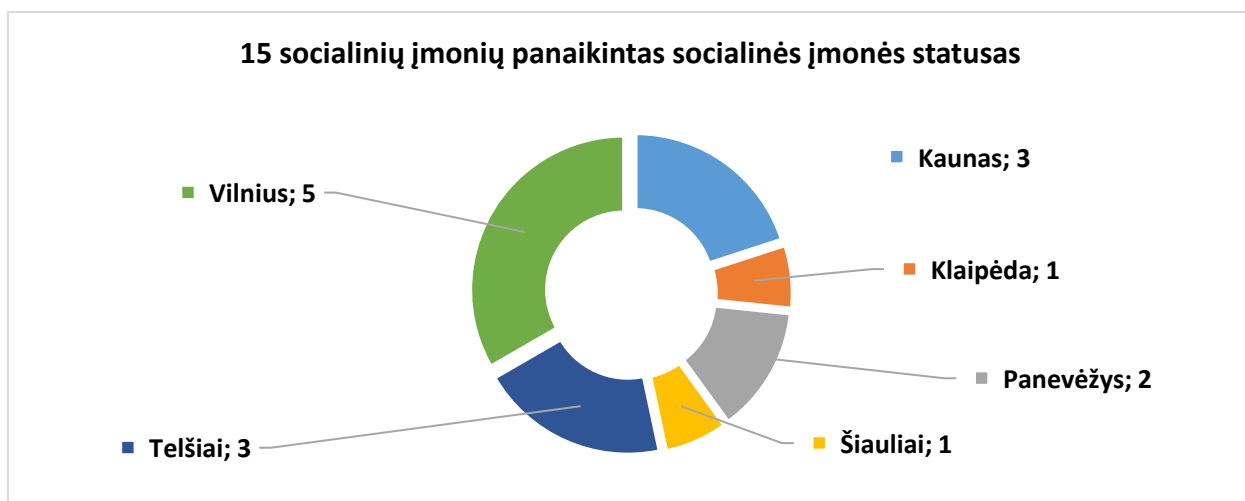
5. Per einamuosius metus analizuotos Valstybinės darbo inspekcijos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija) teikiamų socialinių įmonių patikrinimų rezultatų apibendrintos ataskaitos. Gauta informacija teikta kitiems pagal kompetenciją

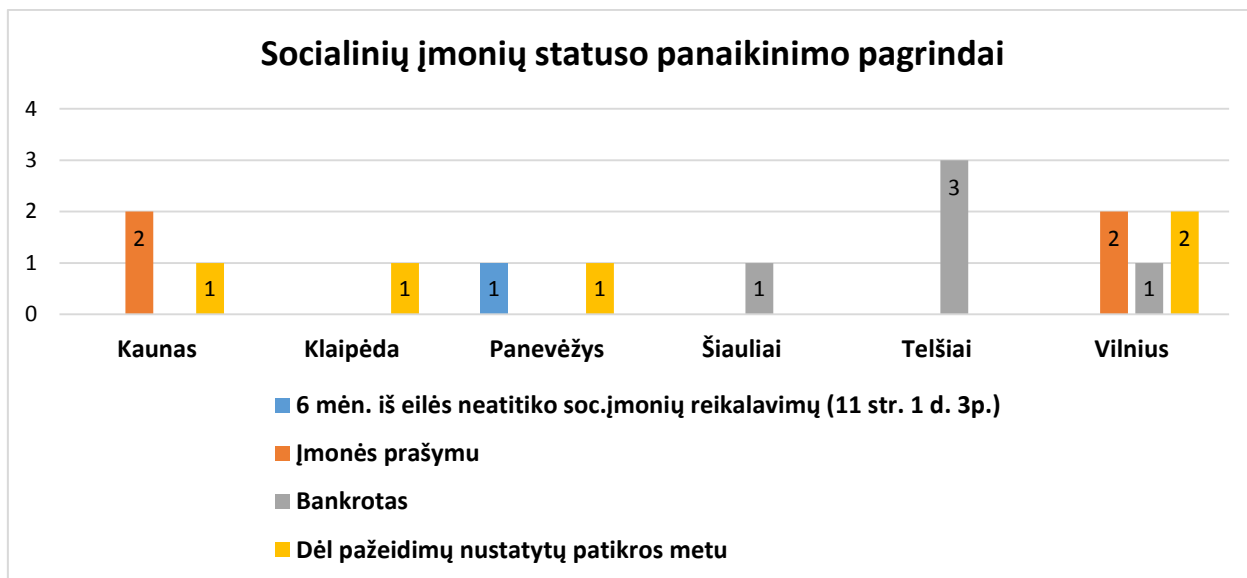
Užimtumo tarnybos skyriams dėl informacijos vertinimo ir tolimesnių veiksmų (valstybės pagalbos stabdymo, statuso naikinimo). Nuolat bendrauta ir bendradarbiauta socialinių įmonių patikrų klausimais su Klientų aptarnavimo departamentais, Valstybine darbo inspekcija, teikta informacija ir rekomendacijos Užimtumo tarnybos socialinių įmonių reikalų komisijos darbo grupei. Per 2018 m. buvo atlikti 78 socialinių įmonių patikrinimai (3 lentelė). 24 socialinėms įmonėms buvo surašytas R1 reikalavimas pašalinti nustatytus pažeidimus (7 – saugą ir sveikatą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai, 6 – darbo teisę ir 11 – saugą ir sveikatą bei darbo teisę reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai). 8 socialinėms įmonėms buvo surašytas administracinių nusižengimų protokolas. Per ataskaitinį laikotarpį 19 socialinių įmonių buvo sustabdyta valstybės pagalba, 9 – atstatyta valstybės pagalba, 15 – socialinių įmonių panaikintas socialinės įmonės statusas (4 lentelė). Pagrindai dėl ko buvo panaikintas socialinės įmonės statusas pateikti 5 lentelėje.

3 lentelė

4 lentelė

6. Skyrius dalyvauja Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos (toliau – ekonomikos ir inovacijų ministerija) įgyvendinamo projekto „Priežiūrą atliekančių institucijų informacinės sistemos (PAIIS) sukūrimas ir įdiegimas“ diegimo koordinavime. 2018 m. teikė siūlymus Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai dėl ūkio subjektų rizikos valdymo modelių parengimo Užimtumo tarnybai, kurių pagrindu kuriamas PAIIS rizikos valdymo posistemis.

PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪROS SKYRIAUS VEIKLA NUO 2018-10-01

7. Nuo 2018-10-01 Užimtumo tarnyboje atskyrus ūkio subjektų, dalyvaujančių Priemonėse, priežiūros funkcijas, Skyrius nusistatė pagrindines veiklos kryptis:

- Ūkio subjektų konsultavimas ir kiti prevenciniai veiksmai, kurie užkirstų kelią galimiems teisės aktų pažeidimams.
- Ūkio subjektų veiklos patikrinimai paremti rizikos vertinimu.
- Grįžtamojo ryšio analizė, siekiant identifikuoti esamas problemas ir konkrečių veikslių numatymas problemoms spręsti.
- Tinkamas vykdytos ūkio subjektų veiklos priežiūros rezultatų aprašymas ir jų viešinimas, metinių veiklos ataskaitų peržiūra ir analizė.

Atsižvelgus į ekonomikos ir inovacijų ministerijos teiktas rekomendacijas, Skyrius planinius patikrinimus pradėjo organizuoti įvertinus ūkio subjektų dalyvaujančių Priemonėse rizikingumą,

sudarius rizikingiausių prižiūrimų ūkio subjektų sąrašą pagal rizikos vertinimo sistemą (metodiką). Nuo 2019 m. taip pat bus įtvirtintos šios naujas nuostatos: deklaracija dėl pirmųjų verslo metų – įtvirtinama nuostata, kad pirmaisiais ūkio subjektų veiklos metais netaikomos poveikio priemonės šiems subjektams ir atitiktis deklaracija - ūkio subjektai galės deklaruoti Užimtumo tarnybai informaciją apie sutartinių įsipareigojimų vykdymo atitiktį nustatytiems teisės aktų reikalavimams.

8. Iš viso per 2018 m. IV ketv. Skyrius planavo atlikti 314 ūkio subjektų patikrinimų (parama darbo vietoms steigti), atlikta 310 (97,5 proc.) patikrinimų. 68 (21,9 proc. nuo patikrintų) ūkio subjektai, įgyvendinant Priemones, veiklą vykdė pažeidžiant sutartinius įsipareigojimus.

Dažniausi sutartinių įsipareigojimų nesilaikymo atvejai šie:

- nesilaikyta terminų įdarbinus asmenį į įsteigtą darbo vietą arba nutraukus su juo darbo sutartį per 3 d. d. informuoti Užimtumo tarnybą (9);
- nesilaikyta terminų per 30 d. d. nuo darbo sutarties nutraukimo dienos į atsilaisvinusią darbo vietą priimti Užimtumo tarnybos siunčiamą asmenį (6);
- nesudarytos sąlygos patikrinti projekto įgyvendinimą vietoje (nepateikti visi dokumentai) (6);
- neinventorizuojamas ilgalaikis materialusis už subsidijos lėšas pirktas turtas (10);
- vėluojama Užimtumo tarnybai pateikti metines ataskaitas (2);
- pažeidimai susiję su ilgalaikio materialiojo turto draudimu: nesilaikoma nustatyto termino pateikti draudimo dokumentus, netinkamai nurodomas arba visai nenurodomas naudos gavėjas; neapdraustas ilgalaikis materialusis turtas įsigytas už subsidijos lėšas (33);
- nesilaikyta sutartyje numatytos sąlygos neparduoti, neįkeisti neišnuomoti už subsidijos lėšas įsigyto turto (daiktai patikrinimo vietoje nerasti) (2);
- nesilaikyta sutartyje numatytos sąlygos be Užimtumo tarnybos sutikimo nekeisti įsteigtos darbo vietos (5);
- su darbo sutartimi susiję neatitikimai: laiku nemokamas darbo užmokestis; neišmokėtas darbo užmokestis daugiau nei du mėnesius; be Užimtumo tarnybos sutikimo nustatytas ne visas darbo laikas (10);
- tikrinimo metu buvo nustatytas faktas, kad įmonėje nėra dirbančiųjų (1);
- nesuformuoti ir nesaugomi su projekto įgyvendinimu susiję dokumentai (7);
- nesilaiko sutarties punkto, kuriame nurodoma neišvežti už Lietuvos Respublikos teritorijos ribų ilgalaikio materialiojo turto, įsigyto steigiant darbo vietą (2).

Po atliktų patikrinimų Skyrius surašė 5 tarnybinius pranešimus: 4 – Klientų aptarnavimo departamentų skyriams su įpareigojimu inicijuoti veiksmus tarnybiniame pranešime nurodytiems

pažeidimams ištaisyti ir 1 tarnybinį pranešimą Užimtumo tarnybos direktorei su siūlymu inicijuoti Priemonės sutarties nutraukimą ir subsidijos lėšų grąžinimą.

Ruošiantis ir atliekant ūkio subjektų patikrinimus, dėl steigiamų darbo vietų priemonių įgyvendinimo, Skyrius įvertino ir tai, kad Klientų aptarnavimo departamentų skyriai nepakankamai vykdo Priemonių stebėseną ir kontrolę:

- nereikalaujama draudimo liudijimų/polisų apmokėjimą patvirtinančių dokumentų (draudimo polisas įsigalioja tik, kai sumokama įmoka);
- nevertinama ar yra ilgalaikio materialaus turto, įsigyto už subsidiją steigiant darbo vietą (-as), inventoriniai Nr.;
- nereaguojama, kai subsidijos gavėjas nesilaiko 30 darbo dienų termino nuo įsteigtoje (pritaikytoje) darbo vietoje dirbančio asmens atleidimo įdarbinti kitą siunčiamą asmenį, atitinkantį kvalifikacinius reikalavimus;
- neregistruojami ilgalaikio materialaus turto, įsigyto už subsidiją steigiant darbo vietą (-as), draudimo dokumentai, todėl nėra galimybės įvertinti ar subsidijos gavėjas laikosi reikalavimo kiekvienais metais per 10 darbo dienų nuo ankstesnio ilgalaikio materialiojo turto draudimo galiojimo termino pabaigos pateikti draudimą įrodančius dokumentus;
- nekontroliuojama, ar į įsteigtą (pritaikytą) darbo vietą įdarbinto asmens darbo sutartyje nustatytais sąlygomis ir terminais mokamas visas jam priklausantis darbo užmokestis.

9. Per 2018 m. IV ketv. Skyrius atliko 4 neplaninius ūkio subjektų patikrinimus: 2 – profesinio mokymo paslaugų teikėjų ir 2 – savarankiško užimtumo priemonės dalyvių. Vienu atveju (profesinio mokymo teikėjo) nustatyti neatitikimai, kai praktinio mokymo užsiėmimai vyko be dėstytojų, nors tos valandos skaičiuojamos kaip kontaktinės ir apmokamos pagal profesinio mokymo kuponą. Ūkio subjektas įpareigotas pateikti paaiškinimą ir užtikrinti, kad praktinį mokymą vestų dėstytojas ir tam skirtos valandos būtų ne mažesnės, nei numatyta mokymo programoje. Kitais neplaninio patikrinimo atvejais pažeidimų (neatitikimų) nenustatyta.

10. Per 2018 m. IV ketv. 30 ūkio subjektų patikrinimai buvo atlikti dalyvaujant Valstybinei darbo inspekcijai. Darbo saugą ir sveikatą bei darbo teisę reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai buvo nustatyti 18 įmonių.

11. Vykdydamas Užimtumo tarnybos direktoriaus 2018 m. lapkričio 26 d. įsakymą „Dėl kokybės vadybos sistemos vidaus audito atlikimo“, Skyrius atliko vidaus auditus Užimtumo tarnybos klientų aptarnavimo skyriuose, gautus rezultatus pateikė Kokybės vadybos ir kontrolės skyriui.

12. Skyrius reguliariai vykdo specializuotų anoniminių ūkio subjektų apklausų dėl institucijos vykdomos priežiūros vertinimus (ekonomikos ir inovacijų ministerijos Grįžtamojo ryšio

sistemoje). Atlikta grįžtamojo ryšio analize bus siekiama identifikuoti esamas problemas ir bus numatomi konkretūs veiksmai problemoms spręsti. Per 2018 m. IV ketv. ekonomikos ir inovacijų ministerijos Grįžtamojo ryšio sistemoje atsiliepiamus parašė 104 ūkio subjektai: 100 (96 proc. nuo visų vertinusių) ūkio subjektų darbuotojų atliktus planinius patikrinimus įvertino labai gerai arba gerai ir 4 (4 proc.) ūkio subjektai vidutiniškai ir blogai

PATIKRINIMŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL KLIENTŲ APTARNAVIMO DEPARTAMENTUS 2019 METAIS

13. 2019 m. Skyrius planuoja, remiantis ūkio subjektų rizikos vertinimu, atlikti 1525 ūkio subjektų dalyvaujančių Priemonėse planinius patikrinimus.

14. Planiniai ūkio subjektų patikrinimai bus atliekami tokiu periodiškumu:

– Subsidijos gavėjai, įgyvendinantys paramos darbo vietoms steigti priemones ir profesinės reabilitacijos įstaigos, su kuriomis Klientų aptarnavimo departamentai yra pasirašę sutartis dėl profesinės reabilitacijos paslaugų teikimo ir finansavimo, bus tikrinami ne rečiau kaip 1 kartą per kalendorinius metus, išskyrus ūkio subjektus, kurie veiklą pradeda pirmais metais.

– Remiamajame įdarbinime dalyvaujantys darbdaviai, į tikrinimų ūkio subjektų sąrašą bus įtraukiami tie, kurie atsižvelgiant į rizikos vertinimo kriterijus bei remiantis priskyrimo rizikos grupei metodika, patenka į didelės rizikos turinčių ūkio subjektų grupę.

– Profesinio mokymo teikėjai bei darbdaviai, vykdančios darbo ieškančių asmenų praktinį mokymą (praktiką) į tikrinimų ūkio subjektų sąrašą bus įtraukiami tie, kurie atsižvelgiant į rizikos vertinimo kriterijus bei remiantis priskyrimo rizikos grupei metodika, patenka į didelės rizikos turinčių ūkio subjektų grupę.

15. Preliminarus planinių ūkio subjektų patikrinimų pasiskirstymas pagal Klientų aptarnavimo departamentus 2019 metais:

